

ORDE VAN DIENST VOOR WITTE DONDERDAG
– Brood om te delen –

2 april 2026, 19.30 uur

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Orgel en vleugel: Ger van der Werf, m.m.v.: vocaal ensemble

KOMEN

- Woord van welkom
- Aanvangslied 'God zij ons gunstig en genadig' (67: 1 en 2)
- Moment van stilte
- Bemoediging en drempelgebed
- Vervolg aanvangslied Psalm 67: 3

WOORD

- Gebed voor Witte Donderdag
- Lezing Johannes 12: 23-25
- Lied 'Als de Graankorrel...' (eerst Vensemble, daarna allen)
- Lezing Matteüs 14: 15-21
- Lied 'Als de Graankorrel...'
- Lezing Matteüs 26: 26-30
- Lied 'Als de Graankorrel...'
- Overdenking

En Jezus nam de vijf broden en de twee vissen, keek omhoog naar de hemel, sprak het zegengebed uit en brak de broden en gaf ze aan zijn leerlingen.

Niet toevallig natuurlijk dat deze zin: "Jezus nam de broden, keek omhoog naar de hemel, sprak het zegengebed uit en brak de broden en gaf ze aan zijn leerlingen," twee keer klonk vanavond – zoals ook nu.

Het verhaal van de wonderbare spijziging, daar aan het meer van Galilea helpt ons bij het verstaan van wat we vanavond doen met elkaar. Het brood breken en delen, doen wat Jezus zijn leerlingen opdraagt op de avond voor zijn lijden en waarvan hij de leerlingen en in hun verlengde ons allemaal opdraagt om dat te doen tot zijn gedachtenis.

Want het is niet toevallig dat Jezus aan het meer van Galilea hetzelfde doet en zegt als die laatste avond dat hij het Pesachmaal viert met zijn leerlingen. Het brood dat gedeeld wordt aan het meer, symboliseert wat Jezus zelf is en doet en wordt, de uren die volgen op deze nacht van de Seidermaaltijd op een bovenkamer in Jeruzalem.

Want Jezus is zelf het brood dat gebroken wordt en gedeeld. Jezus zelf deelt zich uit aan de mensen. Dat is het geheimenis van deze avond. Dat is het geheim van deze drie dagen tot aan de opwekking van Jezus in de vroege ochtend van de paasmorgen.

Want wat we vanavond vieren en herdenken is het einde van het verhaal van de graankorrel. Hier op deze avond is van het graan al meel geworden en is er al bood van gebakken. Terwijl Jezus nog als een graankorrel in de aarde moet vallen en sterven. De graankorrel moet gezaaid worden. Diep weg in het duister van de aarde. Daar in het duister. In de vochtige grond, alleen daar kan zijn harde schil zacht worden en open barsten. Alleen daar in het duister van de grond, onder de aarde kan de graankorrel sterven.

Van die korrel blijft niets over. Hooguit de schil die soms met het nieuwe leven omhoog komt boven de aarde. De graankorrel sterft in de aarde, om ruimte te maken voor iets anders. Het leven dat in hem zit. De kiem van alles dat deze korrel tot een volwaardige nieuwe plant te maken, een korenaar, die op zijn beurt ook weer vrucht draagt en leven geeft.

Om tot brood te worden.

Het brood dat hier in deze avond van uittocht en Pesach gedeeld wordt door Jezus onder zijn vrienden. Dat hier gedeeld wordt door ons aan een ieder die hongert en dorst naar gerechtigheid. Haastig gegeten en gebakken brood, omdat we uit het land van de dood willen ontsnappen.

Het brood dat wij delen aan het begin van onze tocht naar Pasen is het eindproduct van de graankorrel.

Jezus die in de nacht die komt zijn leven geeft is de graankorrel die moet sterven in het duister van de aarde, om open te gaan. Om zijn leven te geven. Om dat leven naar het licht te laten groeien, zodat het vrucht draagt. Eerst elf leerlingen, vervolgens drie duizend met Pinksteren en vandaag de meer dan 1 miljard mensen die over heel de wereld doen wat Jezus in deze nacht heeft opgedragen:

Het brood nemen, omhoog kijken naar de hemel, het zegengebed uitspreken en breken en delen.

Dat kan pas, dat krijgt pas betekenis in het licht van deze avond en de nacht die komt. Waarin Jezus sterft om zichzelf te breken en te delen onder ons.

De komende drie avonden volgen we de weg van de graankorrel.

Omdat we alleen in beelden kunnen spreken over het wonder dat in deze nachten plaatsvindt.

Alleen in de liturgie is iets mee te maken van de heilige weg die Jezus gaat.

Daarom delen we vandaag brood en wijn. Daarom doven we morgen het licht van de Paaskaars als Jezus Zijn Geest teruggeeft aan Zijn Vader, daarom wordt het in de Paasnacht heel langzaam weer licht als we ontdekken hoe het nieuwe leven langzaam uit het duister van de aarde het graf te boven komt en groeit het duister bovenuit, op weg naar het licht.

Nu staan we nog aan het begin.

We sterken ons lichaam met dit brood, waarvan Jezus zegt: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam.' Om kracht op te doen de weg van de graankorrel, de weg van Jezus te volgen. We drinken ons moed in met deze beker ons aangereikt door Jezus zelf: met de woorden: 'Drink allen hieruit, dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden.

Zo gaan we de nacht in.

In de wetenschap dat het niet voor niets is. Dat Jezus zijn leven deelt met ons en voor ons.

Dit brood wordt gebroken en deze wijn wordt vergoten tot vergeving van zonden.

Als je deelneemt aan deze maaltijd, weet dan dat je kind van God. Dat je geliefd bent. Dat het Jezus zelf is die voor jou door de dood heen gaat.

Toen – ooit – op die avond die we nu gedenken, en elke keer als we brood en wijn delen.

Want het houdt nooit op, niet in dit leven, niet voor het koninkrijk is aangebroken.

Iedereen at en werd verzadigd, en toen ze de stukken brood die over waren ophaalden, hadden ze twaalf manden vol. Amen.

- Muzikaal intermezzo

MAALTIJD VAN DE HEER

- Voorbeden
- Collecte: 1. Exodus Den Haag en 2. Kerk
- Nodiging

We vormen een grote kring op het liturgisch centrum, ondertussen zingen we: 'Blijf bij mij en waak hier met mij'

- Tafelgebed 'Gij die weet'
- Gezamenlijk gebeden Onze Vader
- Inzettingswoorden
- Brood en wijn gaan rond

*Tijdens het delen van brood en wijn zingen we: 'Brood hier gedeeld' (Iona 41: 1, 2 en 3)
'Wil je opstaan en Mij volgen?' (Iona 40: 1, 2, 3, 4 en 5)*

- Gebed na de maaltijd
- Lied 'Blijf bij mij en waak hier met mij' (Taizé, lied 3)

AFSLUITING

- Lezing Matteüs 26: 30-32
- Luthers Avondgebed

Het avondmaalsstel wordt de kerk uitgedragen door de diakenen.

We verlaten de kerk in stilte.

De viering van deze driedaagse dienst vóór Pasen wordt morgenavond voortgezet om 19.30 uur.

ORDE VAN DIENST VOOR GOEDE VRIJDAG

**- Als een graankorrel niet sterft,
blijft zij op zichzelf -**

Goede Vrijdag 3 april 2026, 19.30 uur

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Orgel en vleugel: Roelfien Folkersma, cello: Janneke van Vliet

Solist: Annika Kruithof

Lectoren: Anke Swets (Evangelist), Marijn Smit (Jezus), Kia Korteweg (overige stemmen)

KOMEN

- Cello en vleugel Aria op. 51 van Flor Peeters
- Onze hulp (Hemelhoog 495 – solo)
- Gebed
- Lied 'Mijn God, mijn God waarom verlaat Gij mij' (Psalm 22: 1)
- Lezing Johannes 12: 23-25
- Lied 'Als de Graankorrel niet in de aarde valt en sterft'

LIJDENSEVANGELIE VOLGENS MATTEÛS

- Inleiding

Waarom moest Jezus sterven? Dat is de vraag die op deze avond steeds weer opduikt. Al dat lijden van Jezus: verlaten door zijn vrienden, verraden - door eerst Judas en vervolgens ook door Petrus. Vals beschuldigd. Als een hete aardappel doorgeschoven tussen Pilatus, Herodes en weer Pilatus. En vervolgens onschuldig veroordeeld, omdat de machthebbers niet de moed hebben r cht te spreken. Tot de dood – en wat voor dood. Aan een martelwerktuig.

Hoe meer we zo meteen horen van het lijdensverhaal hoe indringende de vraag zich opdringt -
Waarom?

Niet dat we altijd antwoord krijgen op die waaromvraag. Meestal niet. En ook in dit verhaal krijgen we niet een bevredigend antwoord.

Maar toch een poging voor we het verhaal horen.

“Dit is mijn lichaam dat voor u gegeven wordt,” zo hoorden we gisteren. Waarom heeft Jezus zijn lichaam voor ons gegeven? Wat betekent het dat hij is gestorven?

Het heeft met verzoening te maken, vooral de brieven van Paulus zijn daar heel duidelijk over. Zoals Jezus daar hangt tussen hemel en aarde, herstelt hij de relatie tussen hemel en aarde, herstelt hij de relatie tussen God en mens.

Was er dan iets te herstellen in die relatie? Ja -

De bijbel begint ermee: de verstoorde verhouding tussen God en mens is de oorzaak van al het kwaad. Als het mis gaat in Genesis 3, volgt in Genesis 4 direct een broedermoord. Het is de spil

waar het in veel verhalen in de bijbel om draait: als de relatie tussen mens en God niet goed is, gaat het ook tussen de mensen onderling niet goed.

Maar hoe herstel je de relatie met God? Door boete te doen? Door schuld te belijden en te dragen? Door te proberen het weer goed te maken met God? Hoe dan, wat zou God dan van ons nodig hebben?

Vanuit die vragen is onze klassiek gereformeerde verzoeningsleer ontstaan. God heeft niets van ons nodig, dus heeft God zijn Zoon naar ons gestuurd, om voor ons onze schuld te dragen, en onze straf te ondergaan, om zo de relatie met God te herstellen.

Als Jezus zó voor ons gegeven is, dan komen wij er zelf wel erg makkelijk vanaf. De relatie met God is kapot gemaakt, en God lost het zelf op door voor de oplossing te zorgen.

Er is nog wel iets meer over te zeggen.

Ja: Het goede van Goede Vrijdag, is dat het God zelf is, die zich uiteindelijk zelf verantwoordelijk stelt voor de ontstane breuk. Op Hem zelf komt alle onrecht, alle gemeenheid, alle zonde neer. In de lijdensgeschiedenis zet God zichzelf op het spel.

Maar daar blijft het niet bij: Dat vraagt om een reactie van ons. Realiseren wij ons dat we terug zijn voor Gods aangezicht, dat we door God worden bemind, door Hem worden aanvaard gewoon zoals we zijn, zoals ooit Adam en Eva? Beseffen we dat er een nieuwe schepping aanbreekt, via het kruis, in die andere hof van Eden, de graftuin, op de vroege Paasmorgen?

Want daar gaat het om in onze reactie op de verzoening van Godswege:

je mag je angst afleggen, om te leven met God. Je bent héél gemaakt, je draagt iets van God bij je, want Jezus heeft je een deel van Zijn lichaam gemaakt. Je draagt hem met je mee.

Jezus valt als een graankorrel in de aarde en sterft. Maar hij draagt vrucht, als hij opstaat en ons nieuw leven geeft.

Om niet - uit liefde. Zo zijn wij de vruchten die voortkomen uit zijn dood en opstanding.

Dat is de boodschap van deze avond.

- Lied 'Jezus, om uw lijden groot' (Lied 558: 4)
Naar oud-kerkelijk gebruik wordt het Lijdensevangelie gelezen met drie stemmen: evangelist, Christus en anderen-die-spreken.
- Lijdensevangelie volgens Matteüs (Matteüs 26: 30-27: 56), afgewisseld met: Lied 'Jezus, om uw lijden groot' (Lied 558)
*De paaskaars wordt gedoofd.
We zijn een moment stil, daarna gaan we weer zitten*
- Cello en vleugel Epilogue uit Oration van Frank Bridge
- Lied 'Jezus, om uw lijden groot' (Lied 558: 8 en 10)
- Muziek

GEBEDEN EN ZEGEN

- Gebeden
*Voorbeden
Stil gebed
Gezamenlijk gebeden Onze Vader*
- Lied 'Nu valt de nacht' (Lied 590: 1 en 2 (solo), 3, 4 en 5 allen)
- Zegenbede

ORDE VAN DIENST VOOR DE PAASWAKEVIERING
– Maar als zij sterft, brengt zij veel vruchten voort –

Paaswakeviering 4 april 2026, 21.00 uur

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Orgel en vleugel: Roelfien Folkersma

Solist: Annika Kruithof

IN HET DONKER VAN DE NACHT

- Lezing Matteüs 27: 57-61
- Lied 'Blijf bij mij en waak hier met mij' (Taizé, lied 3)
- Lezing Genesis 1: 1-2
- Lezing Genesis 6: 11-13
- Lezing Exodus 1: 8-11a
- Lezing Johannes 12: 23-25
- Lied: 'Als de Graankorrel...'
- Vraag en antwoord
- Lied 'Licht dat terugkomt' (uit: Als de graankorrel sterft....) (Solo, allen – blijven herhalen)
Ondertussen worden de antependia gewisseld: het paars van de ingetogenheid verandert in het wit van Pasen en komt de diaken met de nieuwe paaskaars binnen. Vanaf de paaskaars verspreidt het licht zich door de kerk.

DE LOF VAN HET LICHT

In de kerkzaal geven we het licht aan elkaar door met de woorden "Licht van Christus". We blijven zingen: 'Licht dat terugkomt' tot iedereen een brandend wakekaarsje heeft.

- Lofgebed
- Lied 'Licht dat ons aanstoot in de morgen' (Lied 601: 1, 2 en 3)

WOORD

- Gebed op de Stille Zaterdag
- Lezing Genesis 1: 3-5
- Lezing Exodus 14: 20b-22
- Lezing Genesis 9: 8-13
- Lied 'Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht!' (Lied 834: 1 en 2)
- Lezing Matteüs 13: 31-32
- Lied 'Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht!' (Lied 834: 3)
- Overdenking
Het wonder van Pasen is niet te beschrijven. We spreken in beelden. We stotteren om wat we zien en ervaren, maar niet in woorden kunnen uitdrukken. Zoals vandaag. Zoals vanavond. In deze nacht gebeurt het wonder.
Het is de nacht van het mysterie.
In het donker voltrekt zich de metamorfose.
Licht in het donker. Leven waar geen leven is.
Ergens, onzichtbaar, achter de schermen voltrekt zich iets ondenkbaars. In de stilte van deze Paasnacht.
En toch worden we – of we willen of niet – hier vanavond en overal op de wereld in deze paasnacht deelgenoot van het grootste mysterie van ons geloof:
leven dat uit de dood voortkomt.
Niet uit te leggen, alleen te verbeelden.
En daarom dit beeld. Een minuscuul klein zaadje. Hard, droog, doods.

Dat zaadje blijkt onder de grond, dood en begraven, tot leven te komen. Het groeit het duister te boven. Het groeit naar het licht. De harde tombe, dat wat het leven tegenhoudt en beperkt, de schil van het zaadje als sarcofaag.

Dat wat symbool staat voor dood en eindigheid, breekt vannacht open. Het leven - alles dat in het zaadje al klaar ligt om te groeien, te leven, vrucht te dragen, wordt vannacht tot leven geroepen.

Twee dagen geleden deelde Jezus het brood. Hij brak het en deelde het. Zo zaaide hij zijn leven onder zijn leerlingen en met ons. Ook wij deelden ervan hier op het podium. Jezus deelde zijn leven.

Gisteren ging het verhaal verder. En hoorden we hoe Jezus zijn leven zaaide, het werd begraven, verstopt in het duister van de aarde.

Alles lijkt verloren. Het verhaal van Nieuw leven, van verzoening. Van het Koninkrijk van God, het is over en uit. Dood en begraven.

Maar niets was minder waar. Dit sterven was nodig. Een lange winter lang ligt het leven te wachten.

Te wachten op het teken van God de vader. Op één woord Licht!

Laat er licht zijn! Licht warmt de aarde op. Het licht brengt de warmte van de lente en nieuw leven. Het dringt door in het duister. Het is een signaal om het leven opnieuw mogelijk te maken en een nieuwe schepping te beginnen.

Dat gebeurt deze nacht.

De graankorrel van de afgelopen dagen, het onzichtbare mosterdzaadje in de lezing van vanavond blijkt het begin te zijn van nieuw leven.

Dat is wat er gebeurt. Dat is wat de gelijkenis van het mosterdzaadje vertelt:

Een zaadje stelt op zichzelf niet veel voor. Het is hard, klein en lijkt levenloos. Om zijn ware kracht te tonen, moet het worden losgelaten. Het moet de donkere aarde in, uit het zicht verdwijnen en – in biologische zin – 'sterven'. De harde buitenkant moet breken zodat de kiem die erin verborgen zit, naar buiten kan treden.

Jezus vergelijkt zichzelf niet voor niets met een graankorrel.

Hij vergelijkt het Koninkrijk van de Hemel niet voor niets met een mosterdzaadje.

Alleen zo begrijp je iets van de weg die Jezus gaat. Hij geeft zichzelf over aan de aarde, zoals die ene graankorrel. In het duister van het graf gebeurde het onmogelijke. Wat klein en kwetsbaar was, werd de bron van een onstuitbare groei.

Uit Zijn offer groeit een boom, een koninkrijk, een rijk van licht en leven. Nooit zal de dood meer zo'n scheiding brengen. De weg naar het Koninkrijk ligt open. Nooit zal het duister meer zo definitief zijn. Want weet dit: in het duister broeit het van het leven. Eén straaltje licht, de eerst zonnestraal van de nieuwe morgen is genoeg om het leven terug te geven aan de schepping. Het mosterdzaadje groeit tot een boom waarin vogels kunnen nestelen. Als teken van het Koninkrijk waar plaats is voor iedereen.

De graankorrel groeit uit tot een korenaar. Van het graan maak je brood, en dat brood kan je delen. Dat geeft leven.

Zo is de cirkel rond in deze nacht.

Pasen leert ons dat 'sterven' – aan onszelf, aan onze angst, aan het oude leven – dat sterven – hoe hard en definitief ook - nooit het einde is.

Het is een doorgang. Het is de noodzakelijke barst in de schil waardoor het nieuwe leven naar buiten kan breken.

Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft hij alleen.

Vandaag vieren we dat de graankorrel niet alleen is gebleven, maar vrucht draagt tot in de eeuwigheid.

Kom mee.

Groei het duister te boven en vier het leven.
Vier dat je met Jezus bent opgestaan.
Halleluja. Amen

- Muzikaal intermezzo

DOOPGEDACHTENIS

- Inleiding en water in het doopvont
- Lezing Romeinen 6: 3-5
- Lied 'Water van de doop' (Lied 358: 1, 4 en 5)
*Ondertussen lopen we langs het doopvont.
Als je dat wilt raakt de voorganger je hoofd aan met een beetje water. We blijven op het podium staan om onze doopgelofte te hernieuwen.*
- Lied 'Water van de doop' (Lied 358: 1, 4 en 5)
*Ondertussen lopen we langs het doopvont.
Als je dat wilt, raakt de voorganger je hoofd aan met een beetje water. We blijven op het podium staan om onze doopgelofte te hernieuwen.*
- Vernieuwing van de doopgelofte
- Lied van toewijding: 'De Geest des Heren heeft' (Lied 686: 1, 2, 3)
Na dit lied loopt iedereen weer terug naar zijn plaats. We blijven staan voor het Paasevangelie.

AFSLUITING

- Lezing van het Paasevangelie Matteüs 28: 1-7
- Lied 'Daar juicht een toon' (Hemelhoog 169: 1)
- Slotgebed en gezamenlijk gebeden Onze Vader
- Slotlied 'Daar juicht een toon' (Hemelhoog 169: 2 en 4)
- Zegen